

Position paper voor rondetafelgesprek over Uitvoeringswet Migratiepact

De vereenvoudigde asielpcedure stelt de IND in staat om sneller te beslissen

Contactpersoon: Rogier van Keulen (r.a.van.keulen@ind.nl)

Inleiding

De IND ziet uit naar het rondetafelgesprek met de Kamercommissie op 12 februari 2026. Dit position paper is opgesteld ter voorbereiding van dit gesprek.

Samenvatting

De Uitvoeringswet Migratiepact biedt een oplossing voor een aantal knelpunten in de uitvoering van het migratiebeleid. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is de Nederlandse asielpcedure, die rigide en tijdrovend is. We kunnen hierdoor onze kerntaak - juist en tijdig beslissen - niet goed verrichten. De IND wil het Migratiepact aangrijpen om de procedure aan te passen om zo sneller te kunnen beslissen.

Hieronder wordt eerst inhoudelijk ingegaan op het wetsvoorstel en vervolgens stilgestaan bij de uitvoering door de IND en het wetgevingsproces. Onze hoofdpunten:

1. Vereenvoudiging van de asielpcedure is essentieel om sneller te kunnen beslissen;
2. De IND heeft, net als andere uitvoeringsorganisaties, tijd nodig om wets- en beleidswijzigingen uit te kunnen voeren. De implementatie van het Migratiepact verloopt parallel aan de behandeling van het wetsvoorstel. De IND kan wijzigingen die voortkomen uit de wetsbehandeling daarom mogelijk niet per 12 juni 2026 doorvoeren. We vragen de Kamer om ingeval van eventuele amendementen de uitvoeringsgevolgen mee te wegen.

Reactie op uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026

Inhoudelijk

- De Uitvoeringswet, waarin ook de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel grotendeels zijn opgenomen, biedt een oplossing voor enkele grote knelpunten in de uitvoering.
- Het belangrijkste voor de IND is de in het wetsvoorstel vastgelegde vereenvoudiging van de asielpcedure. De procedure is op dit moment zeer gedetailleerd beschreven in wetgeving. Hierdoor ontstaan veel plan- en hierdoor wachtmomenten. Ook heeft de IND weinig ruimte om zelf te bepalen wat nodig is voor een zorgvuldige afhandeling van aanvragen. In het wetsvoorstel worden nu verplichte procedurestappen afgeschaft. Deze stappen worden niet voorgeschreven in het Migratiepact en Nederland sluit zo beter aan bij de werkwijze van andere EU-lidstaten, die doorgaans bijv. geen voornemenprocedure kennen¹. Door de screening door de IND uit te laten

¹ Het Europese Asielagentschap (EUAA) krijgt het mandaat om de toepassing van het Pact in de lidstaten te monitoren. Om dit monitoringmechanisme te testen heeft EUAA bij wijze van een pilot in 2025 het Nederlandse asiel- en opvang systeem gemonitord. EUAA concludeerde hieruit onder meer dat de Nederlandse asielpcedure meer waarborgen kent dan strikt nodig conform Europese wet- en regelgeving, en ondersteunt de initiatieven die Nederland neemt om de asielpcedure efficiënter in te richten en onverplichte stappen zoals de voornemenprocedure of de rust- en voorbereidingstijd te schrappen: Summary Report of Monitoring Exercise - Netherlands 2025.

voeren en te integreren in de asielprocedure voorkomen we overdrachtsmomenten en dubbel werk in de keten. In samenhang met het vervallen van een aantal stappen ontstaat voor de IND meer flexibiliteit om per aanvraag te bepalen wat nodig is om tot een zorgvuldig besluit te komen en voorkomen we wachtmomenten. De IND is hierdoor in staat om een zorgvuldig besluit te nemen én sneller te beslissen en de wachttijden te verkorten. De vereenvoudiging van de asielprocedure is ook nodig om de kortere beslistermijnen van het Migratiepact te kunnen halen.

- Ook de overgang is een belangrijk onderwerp. In het wetsvoorstel is vastgelegd dat de nieuwe asielprocedure vanaf inwerkingtreding van de Uitvoeringswet op 12 juni 2026 ook wordt toegepast op de aanvragen die voor 12 juni zijn ingediend. Het is essentieel dat deze bepaling overeind blijft, want het stelt de IND in staat om sneller te beslissen over voor 12 juni ingediende aanvragen. Het zou bovendien niet goed werkbaar zijn om twee verschillende procedures naast elkaar te volgen.

Uitvoering en wetgevingsproces

- De IND is gebaat bij verschillende maatregelen in de Uitvoeringswet. Dat neemt niet weg dat de aard, omvang en beoogde snelheid van deze hervorming de IND voor ongekende uitdagingen plaatst en vrijwel de volledige verandercapaciteit van de organisatie vraagt.
- De IND zal echter vanaf 12 juni 2026 wel in staat zijn conform de nieuwe wet- en regelgeving te werken. Op basis van de huidige inzichten kan de IND de kortere nieuwe termijnen naleven en de instroom bijhouden door gericht capaciteit vrij te maken. Er wordt rekening gehouden met een ingroeipad, de versnelling en productiviteitswinst worden richting 2027 volledig gerealiseerd. Meer details staan in de IND-brief aan de Kamer².
- De IND heeft, net als andere uitvoeringsorganisaties, tijd nodig om wets- en beleidswijzigingen uit te kunnen voeren. Nu de implementatie van het Migratiepact parallel loopt met de behandeling van het wetsvoorstel, kan de IND wijzigingen die voortkomen uit de wetsbehandeling mogelijk niet per 12 juni 2026 doorvoeren. We vragen de Kamer om ingeval van eventuele amendementen de uitvoeringsgevolgen mee te wegen.
- De IND vraagt de wetgever te focussen op de implementatie van het Migratiepact en geen andere grote, nieuwe beleidswijzigingen door te voeren. Mocht de wetgever hier toch voor kiezen dan bepleit de IND deze wijzigingen zoveel mogelijk te concentreren in één verandermoment.
- De IND moet komende periode naar verwachting een aantal wetswijzigingen uitvoeren die de organisatie als geheel veel extra werk opleveren³. Om hiermee om te kunnen gaan en tegelijk sneller te kunnen beslissen op asielaanvragen en de doorlooptijden te verkorten, is het essentieel dat de in de *Uitvoeringswet* vastgelegde vereenvoudiging van de asielprocedure wordt doorgevoerd.
- We willen tot slot aandacht vragen voor de mensen die bij de IND hun asiel of nareisaanvragen hebben ingediend. De hoge wachttijden, de onzekerheid die dit met zich meebrengt en het geduld dat van hen gevergd wordt, vraagt heel veel van hen. Het is goed om dat niet uit het oog te verliezen; het motiveert de IND om de Uitvoeringswet en nieuwe asielprocedure aan te grijpen om de doorlooptijden te verkorten.

² https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z01206&did=2026D02855

³ [Eerste Kamer der Staten-Generaal](#).